

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ DAİRE

MÜCEK – TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru no: 7605/05)

KARAR

STRAZBURG

16 Temmuz 2009

İşbu karar AİHS'nin 44/2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Şekli düzeltmelere tabi olabilir.

USUL

Davanın nedeni, T.C. vatandaşı Ahmet Akif Mücek'in (başvuran) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne, 4 Şubat 2005 tarihinde, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına Dair Sözleşme'nin ("AİHS") 34. maddesi uyarınca, Türkiye aleyhine yaptığı 7605/05 sayılı başvurdur.

Başvuran, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ("AİHM") önünde, İstanbul Barosu avukatlarından H. Şenses tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR

DAVANIN KOŞULLARI

Başvuran, 1960 doğumludur ve Kandıra'da ikamet etmektedir.

Başvuran, yasadışı bir örgüt (Dev-Yol) üyesi olduğu şüphesiyle 26 Kasım 1995'te İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi'nde görevli polis memurları tarafından gözaltına alınmıştır. Başvuran, 8 Aralık 1995'te İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi yedek hakimliği tarafından tutuklanmıştır. Başvuran ile diğer on iki sanık hakkında İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı'nın 9 Mayıs 1996 tarihli iddianamesiyle dava açılmıştır. Cumhuriyet Savcısı, Türk Ceza Kanunu'nun 146. maddesi uyarınca, başvurunu yasadışı silahlı bir örgütün üyesi olmakla ve devletin anayasal düzenini bozan eylemlerde bulunmakla suçlamıştır.

İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi huzurunda yargılama başlamıştır. Mahkeme, takip eden duruşmalarda, iddia konusu suçun niteliği ve kanıtların durumu nedeniyle başvuranın serbest bırakılma taleplerini reddetmiştir. 7 Mayıs 2004'te, anayasada yapılan bir değişiklikle DGM'ler kaldırılmış ve başvuranın davası İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'ne devredilmiştir. Başvuran, 30 Kasım 2006'da tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılmıştır.

HUKUK

Başvuran, AİHS'nin 5/3 maddesi uyarınca, yargılama öncesi tutukluluk konusunda şikayetçi olmuştur.

Hükümet, AİHM'den, AİHS'nin 35/1 maddesi uyarınca iç hukuk yollarının tüketilmediği gerekçesiyle başvurunun reddedilmesini talep etmiştir. Hükümet, *Köse/Türkiye* (no. 50177/99) davasında AİHM'nin verdiği karara atıfta bulunarak, başvuranın eski Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 292. ve 304. maddeleri uyarınca devam eden tutukluluk haline itiraz etmediğini ileri sürmüştür. AİHM, daha önceki benzer davalarda Hükümet'in ön itirazını inceleyip reddettiğini hatırlatır (*Koşti ve Diğerleri / Türkiye*, no. 74321/01). AİHM, bu başvuruda, yukarıda adı geçen davada vermiş olduğu karardan ayrılmasını gerektirecek herhangi bir özel koşul bulunmadığı kanaatinde. Sonuç olarak, AİHM, Hükümet'in ön itirazını reddeder.

AİHS'nin 35/3 maddesi uyarınca bu başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru bulunmadığını tespit eder. Bu nedenle başvuru kabuledilebilir niteliktedir.

AİHM, AİHS'nin 5/3 maddesi uyarınca yapılan şikayetin esasıyla ilgili olarak, başvuranın yargılama öncesi tutukluluk süresinin yakalandığı 26 Kasım 1995 tarihinde başlayıp tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldığı 30 Kasım 2006 tarihinde sona erdiğini gözlemlemektedir. Dolayısıyla, gözönünde bulundurulması gereken süre on bir yıldır. Bu süre içerisinde, yerel mahkemeler, “suçun niteliği ve kanıtların durumu gözönünde bulundurulur” gibi birbirinin aynı ve kalıplaşmış ifadeler kullanarak başvuranın tutukluluk süresini uzatmıştır. AİHM, mevcut başvurudakine benzer sorunlar içeren davalarda sıklıkla AİHS'nin 5/3 maddesinin ihlalini tespit etmiştir (*Atıcı / Türkiye*, no. 19735/02; *Solmaz / Türkiye*, no. 27561/02; *Dereci / Türkiye*, no. 77845/01 ve *Tacıroğlu / Türkiye*, no. 25324/02). Elindeki belgelerin tamamını inceleyen AİHM, sözkonusu davada farklı bir sonuca varması için Hükümet'in ikna edici herhangi bir kanıt veya iddia ortaya koymadığı kanaatindedir. AİHM, yukarıdaki bilgiler ışığında, başvuranın yargılama öncesi tutukluluk süresinin AİHS'nin 5/3 maddesine aykırı olduğu sonucuna varmıştır. Dolayısıyla, AİHS'nin 5/3 maddesi ihlal edilmiştir.

Başvuran, maddi tazminat olarak 436,000 Türk Lirası (yaklaşık 203,000 Euro), manevi tazminat olarak ise 1,000,000 Türk Lirası (yaklaşık 467,000 Euro) talep etmiştir. Başvuran ayrıca, yerel mahkemeler önünde yapmış olduğu yargılama masraf ve giderleri için 81,000 Türk Lirası (yaklaşık 37,000 Euro), AİHM önündeki yargılama masraf ve giderleri için ise 10,000 Euro talep etmiştir. Hükümet, bu taleplere itiraz etmiştir.

Tespit edilen ihlalle talep edilen maddi tazminat arasında herhangi bir illiyet bağı bulunmadığını kaydeden AİHM bu talebi reddeder. Ancak, AİHM, başvuranın tek başına tespit edilen ihlalle telafi edilemeyecek düzeyde manevi zarar görmüş olabileceği kanaatindedir. Bu nedenle, AİHM, adil temellere dayanarak, başvurana 9,000 Euro ödenmesine karar verir. Başvuranın yargılama masraf ve giderlerine ilişkin talepleriyle ilgili olarak, içtihadını, elindeki belgeleri ve yukarıdaki ölçütleri gözönünde bulunduran AİHM, yerel mahkemeler önünde yapılan yargılama masraf ve giderlerine ilişkin talebi reddeder ve AİHM önündeki yargılama masraf ve giderleri için 1,000 Euro ödenmesine karar verir.

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM, OYBİRLİĞİ İLE

1. Başvurunun *kabuledilebilir olduğuna*;
2. AİHS'nin 5/3 maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. (a) AİHS'nin 44. maddesinin 2. paragrafı gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Türk Lirası'na çevrilmek üzere ve her türlü vergi ve kesintiden muaf tutularak Savunmacı Hükümet tarafından başvurana manevi tazminat olarak 9,000 Euro (dokuz bin Euro), yargılama masraf ve giderleri için 1,000 Euro (bin Euro) *ödenmesine*;
(b) Yukarıda belirtilen üç aylık sürenin sona erdiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan marjinal kredi kolaylığı oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına;
4. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddedilmesine karar vermiştir*.

İşbu karar İngilizce olarak hazırlanmış ve AİHM İ t z    n n 77. maddesinin 2. ve 3. paragrafları gereğince 16 Temmuz 2009 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.